

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม *

PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF THE SCHOOL COMMITTEE IN MANAGING
LEARNING RESOURCES ACCORDING TO THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY
ECONOMY IN SMALL SCHOOLS UNDER THE SAMUT SONGKHRAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹เสกสรร สวนสำราญ Sakesan Suansumran ²เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต Sowwanee Sikkhabandit

³ณกมล ปุณฺชเขตต์ทิกุล Nakamon Bunchakettikul

^{1,2}มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ North Bangkok University, Thailand

³มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร Phranakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: sakesan.suan@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการวิจัย 3 ขั้นตอน: ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 34 คน และการใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 401 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 18 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบฯ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน และการประเมินรูปแบบด้วยแบบประเมินกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 45 คน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย ส่งเสริม

*Received: April 05, 2024, Revised: April 21, 2024, Accepted: April 21, 2024.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

สนับสนุน จัดหาจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5) การพัฒนาพัฒนาองค์ความรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้ 5) เงื่อนไขคุณธรรม และผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purpose of this research article was to study the participatory management of school committees in managing learning resources according to the philosophy of sufficiency economy in small schools under the Samut Songkhram Primary Educational Service Area Office. It was a combined research method between quantitative research and qualitative research. The research was done in 3 steps: Step 1: Studied the conditions of participation and the need for participation of school committees in managing learning resources according to the philosophy of Sufficiency Economy in small schools by interviewing 34 key informants and using questionnaires for a research sample of 401 people, Step 2: Developed a model for managing the participation of school committees in managing learning resources according to the philosophy of the sufficiency economy in a small school under the Samut Songkhram Primary Educational Service Area Office by organizing a group discussion of 18 experts by selecting them purposively and Step 3: evaluated the model by interviewing 30 key informants and evaluating the model with an evaluation form with a sample of 45 people used in the research, analyzing quantitative data with basic statistics such as percentages, means, and standard deviations, and qualitative data analysis using content analysis. The research results found that participatory management model of the school committee in managing learning resources according to the philosophy of sufficiency economy in small schools under the Samut Songkhram Primary Educational Service Area Office, there were 2 components: Component 1: Participatory management of learning resources by the school committee in managing learning resources in 5 aspects, consisting of 1) Setting policies to promote and support, providing, creating, or developing learning resources in schools. 2) Promoting the development of personnel to have knowledge and experience in organizing learning resources in schools. 3) Supporting personnel in all departments to participate in presenting innovative work created from use of learning resources in schools. 4) Supervision, monitoring, and evaluation of the teaching and learning management system using learning resources in

schools. 5) Development of knowledge of the educational institution committee. Component 2: Philosophy of sufficiency economy in schools in 5 aspects, consisting of 1) moderation, 2) reasonableness, 3) good immunity, 4) knowledge conditions, and 5) moral conditions. The results of the evaluation of the model found that the model was feasible and useful at the highest level.

Keywords: Model, Participative Learning Resource Management, Philosophy of Sufficiency Economy, Small Schools

บทนำ

บทบัญญัติด้านการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันจากทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาทุกระดับ ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อลดขั้นตอน และสามารถแก้ปัญหาความซ้ำซ้อน ซึ่งแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ เริ่มจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายหลักในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบฉบับแรกของประเทศไทย โดยมีเจตนารมณ์ให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดหลักการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาตามมาตรา 9 ให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสถาบันต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (ปัจจุบันให้ยุบเลิกและโอนอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษานั้นเป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานระดับปฏิบัติมีอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเองโดยเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงการศึกษา ลงวันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 พ.ศ. 2565, 2565)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้เกี่ยวข้องที่สำคัญประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ โดยการกระจายอำนาจ และการจัดการศึกษาตามภารกิจงานหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญ บทบาท และหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของสถานศึกษาและรับผิดชอบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีความคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ในปัจจุบัน โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด สวนพฤกษศาสตร์ การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนักเรียน เช่น กิจกรรมเลี้ยงปลา กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมปลูกไม้ผล กิจกรรมเลี้ยงไส้เดือน กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก และกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า เป็นต้น (โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามเล็งเห็นความสำคัญในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งได้พบว่า โรงเรียนต้องการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน การจัดหาจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน นวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการกำกับติดตามดูแลและประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ทุกโรงเรียนมีปัญหาในการได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โรงเรียนไม่สามารถหาแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา หรือรูปแบบ ที่จะอำนวยความสะดวกต่อการมีส่วนร่วมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ตรงกับความต้องการ เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาจะส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ในทำนองเดียวกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้รับความร่วมมือในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ทราบว่ามีการประชุมหรือมีการอบรม ขาดความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เพราะไม่มีเวลา ขาดงบประมาณสนับสนุนส่วนมากมีอาชีพทำการเกษตรและรับจ้างทั่วไปและมีฐานะยากจนจึงไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน นอกจากนั้นแล้วอาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษา หรือระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษากับครูที่ไม่มีความคุ้นเคยกันจึงอาจเป็นสาเหตุทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาไม่ต้องการจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม, 2564)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษายังมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับน้อย จากปัญหาในลักษณะที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับผู้เรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจทำการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อให้เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ นักเรียน รวมทั้งเป็นสถานที่สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนที่อยู่บริเวณโดยรอบของโรงเรียนและประชาชนทั่วไป และเป็นการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยไว้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็กรวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเอกสาร นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ส่วนที่ 2 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใน 4 ด้าน คือ 1) การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน จัดหาจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ส่วนที่ 3 ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

3.1 ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 60 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 240 คน คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) จำนวน 420 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จาก 60 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 53 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 148 คน คณะกรรมการสถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) จำนวน 201 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้มาโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใน 4 ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. นำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับหลักทฤษฎีที่ได้ศึกษาไว้แล้วตามขั้นตอนในบทที่ 2 แล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับยกร่างรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

2. นำร่างรูปแบบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. ตรวจสอบรูปแบบ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหาร ที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพอเพียงและคณะกรรมการสถานศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 2 คน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทดลองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ส่วนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้

2.1 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 10 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) จำนวน 10 คน รวมเป็น 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เฉพาะผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

2.2 การประเมินโดยใช้แบบประเมิน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จาก 60 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 60 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร จำนวน 240 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) จำนวน 420 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 15 คน ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร 15 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา (ไม่รวมผู้บริหารและผู้แทนครู) 15 คน รวมจำนวน 45 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คือ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน จัดหาจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และ 5) การพัฒนาพัฒนาองค์ความรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความพอประมาณ คือ มีความพอดี มีความเข้าใจในศักยภาพของตน มีการปฏิบัติตนให้พอเหมาะกับศักยภาพของตนที่มีอยู่ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล คือ มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มีการกระทำอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับเงื่อนไขของการมีความรู้ มีคุณธรรม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล มีเหตุผลช่วยกำหนดความพอประมาณได้ 3) ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุสมผล มีความเฝ้าหาความรู้รอบตัว และเหตุการณ์ต่างๆ มีความรักเอื้ออาทรต่อเพื่อนสมาชิกในสังคม มีความสามัคคีปรองดอง โดยคำนึงถึง ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล 4) เงื่อนไขความรู้ คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้านในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการใช้เป็นประโยชน์พื้นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้ รวมถึงความรอบคอบ ความระมัดระวัง คือ มีการวางแผน โดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและความมีสติตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่างๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติโดยมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพและทางสังคมด้วย และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งครอบคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้าน คือ ด้านจิตใจ/ปัญญา และด้านการกระทำในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ เงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้ ทำให้ตนเองไม่มีความโลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสังคม เพราะการมีความโลภจะทำให้ทำอะไรสุดโต่ง ไม่นึกถึงความเสี่ยง ไม่รู้จักพอ มีโอกาสที่จะกระทำการทุจริต หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการประเมินโดยใช้แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อตรวจสอบรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้ประเมินในการตรวจสอบความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของของรูปแบบฯ โดยรวม

ประเด็นในการตรวจสอบ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้						
1. การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน จัดทำ จัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.66	.35	มากที่สุด	4.61	.36	มากที่สุด
2. การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และ ประสบการณ์การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.64	.34	มากที่สุด	4.67	.28	มากที่สุด
3. การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ นำเสนอผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่ง เรียนรู้ในโรงเรียน	4.56	.37	มากที่สุด	4.62	.31	มากที่สุด
4. การกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการ จัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.63	.36	มากที่สุด	4.65	.35	มากที่สุด
5. การพัฒนาพัฒนาองค์ความรู้ของคณะกรรมการ สถานศึกษา	4.61	.31	มากที่สุด	4.50	.40	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน						
6. ความพอประมาณ	4.60	.55	มากที่สุด	4.50	.40	มากที่สุด
7. ความมีเหตุผล	4.56	.37	มากที่สุด	4.56	.37	มากที่สุด
8. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.80	.55	มากที่สุด	4.50	.40	มากที่สุด
9. เงื่อนไขความรู้	4.56	.37	มากที่สุด	4.50	.37	มากที่สุด
10. เงื่อนไขคุณธรรม	4.61	.31	มากที่สุด	4.56	.37	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.80	.45	มากที่สุด	4.60	.55	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 5 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน จัดทำจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5) การพัฒนาพัฒนาองค์ความรู้ของคณะกรรมการสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีภาวะผู้นำและเป็นผู้นำทางวิชาการที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียน ชุมชนท้องถิ่นของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา และมีแนวคิดในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีในชุมชน/ท้องถิ่นดังกล่าว ในส่วนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ

งานวิจัยของจำรูญ กสิวัตร (2564) ที่ผลการวิจัย พบว่า การสร้างนวัตกรรมในโรงเรียนตามการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 ประกอบด้วย 1) เงื่อนไขความรู้ 2) เงื่อนไขคุณธรรม 3) ความมีเหตุผล 4) มีภูมิคุ้มกันที่ดี 5) ความพอประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ สันติเลทวงศ์ และคณะ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามและขยายผล และคุณลักษณะของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

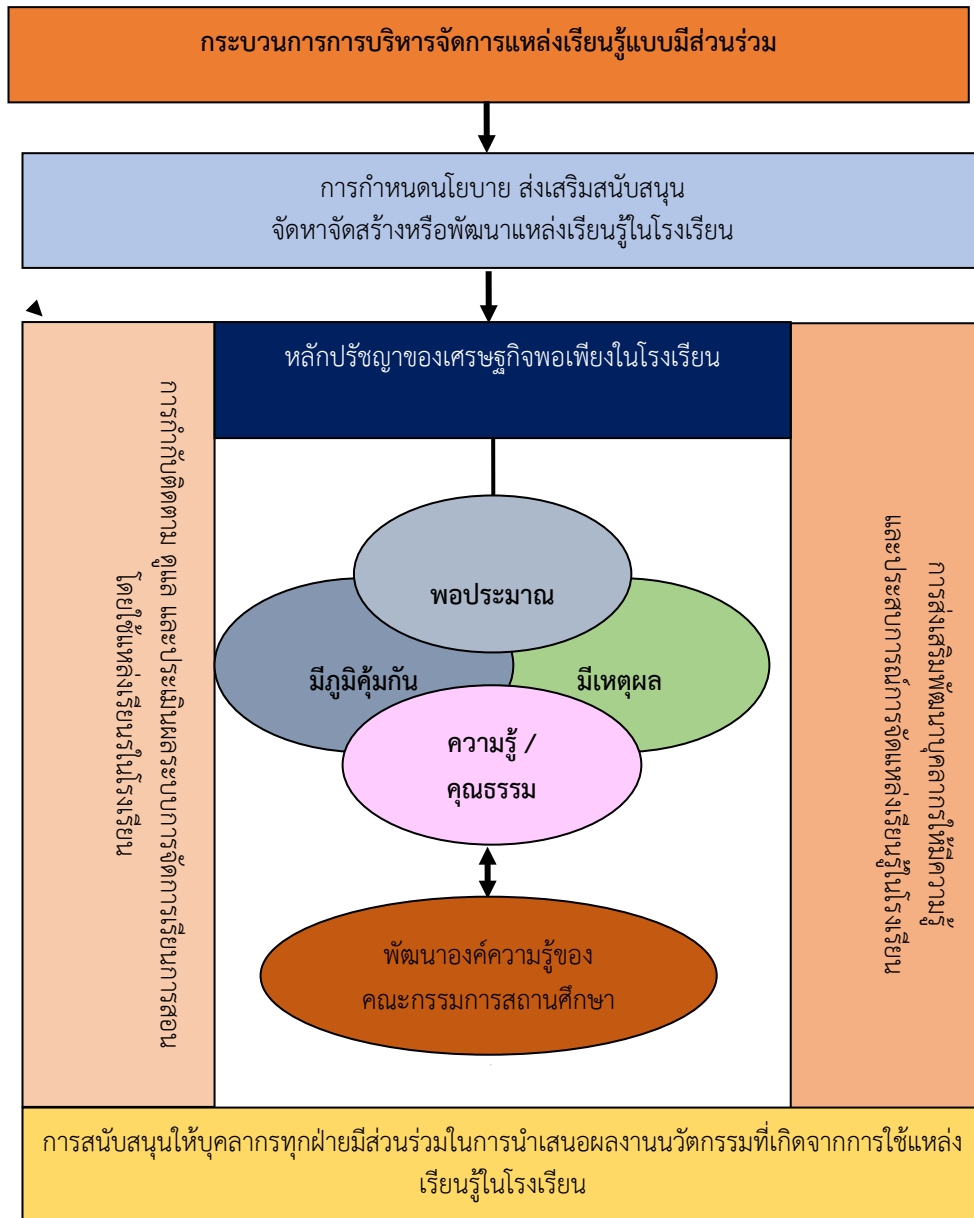
ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานบริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมและความถูกต้อง สอดคล้องกันคือ รูปแบบฯ มีความเหมาะสมดีมากในการนำไปใช้กับโรงเรียน เพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาท มาร่วมในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีขั้นตอนกระบวนการในการศึกษา การเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ ชัดเจนตลอดจนการสร้างรูปแบบฯ ในการการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ สันติเลทวงศ์ และคณะ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง และมีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม คือ ควรมีการนำเสนอเงื่อนไขสำคัญของการเป็นสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นภาพความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการประเมินโดยใช้แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อตรวจสอบรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีการพัฒนา อบรม/สัมมนา อยู่เสมอ มีวิธีการและขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เป็นรูปธรรมที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก มีกระบวนการเป็นระบบ ผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริง มีทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ และมีความคุ้มค่าในการดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนา โด่งพิมาย (2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการใน 2 องค์ประกอบคือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข โดยมีความคิดเห็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และมีประโยชน์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 คือ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 คือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเป็นผู้นำทางวิชาการ ควรให้ผู้เกี่ยวข้องควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

1.2 ควรมีการเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ ทั้งนี้อาจเป็นไปในรูปแบบของการศึกษาดูงาน การให้มีโอกาสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการศึกษอบรมตามโอกาสอันควร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงสถิติเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้มีการพัฒนาแนวทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และบรรลุเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- จำรูญ กสิวัตร. (2564). การศึกษารูปแบบการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นที่ 3 (นวัตกรรมและมูลค่าสูง) เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เด่นวิช ชูคันหอม. (2558). รูปแบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนา โด่งพิมาย. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปาริชาติ สันติเลฆงษ์ และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคตะวันออก. วารสารรัชต์ภาคย์. 16(48). 411-425.
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงการศึกษา ลงวันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 พ.ศ. 2565. (2565). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139 ตอนที่ 39 ก หน้า 14. (8 พ.ย. 2565).
- มุกิตา แพทย์ประทุม. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง. (2564). แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง. สมุทรสงคราม: โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ พ.ศ.

2564. สมุทรสงคราม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อรรธรณ แสงสุวรรณ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับระบบประกันคุณภาพ

การศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต

1. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.